

VI. Kasvatuslautakunta.

Kasvatuslautakunnan kertomus vuodelta 1913¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Kasvatuslautakunta asetettiin kaupunginvaltuuston tammikuun 17 päivänä 1899 tekemän päätöksen johdosta, josta maistraatille ilmoitettiin kirjelmässä samalta päivältä. Mainituksessa kirjelmässä ilmoitettiin niinkään lyhyesti lautakunnan tehtävät. Helsingin kaupungin kansakouluohjesääntöön tehdyssä lisäyksessä, jonka koulutoimen ylihallitus vahvisti marraskuun 12 päivänä 1901, mainitaan lisäksi, mitä lautakunnan on noudatettava kasvatuslaitosten kansakoulujohtokuntana. Kasvatuslautakunnan ja sen alaisten toimihenkilöiden noudatettavina ovat lisäksi kaupunginvaltuuston helmikuun 25 päivänä 1908 tekemä päätös kaupungin omistamain Bromarvin pitäjän Bengtsårin kylässä sijaitsevain Södergårdin ja Norrgårdin talojen hallinnosta sekä valtuuston joulukuun 30 päivänä 1912 tekemä päätös aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten opetuksesta. Lopuksi mainittakoon tässä yhteydessä valtuuston tammikuun 17 päivänä 1911 tekemä päätös kasvatuslautakunnan jäsenten ja sihteerin tekemäin virkamatkain korvauksen laskemisesta, valtuuston helmikuun 25 päivänä 1913 tekemä päätös eräille kaupungin kasvatuslaitoksissa palveleville toimihenkilöille tulevasta samanlaisesta korvauksesta sekä valtuuston marraskuun 25 päivänä 1913 tekemä päätös kaupungin kasvatuslaitosten opettajille ja opettajattarille sairauden tähden myönnetyn virkavapauden aikana tulevasta palkkaeduista.

Lautakunnan
jäsenet.

Lautakuntaan ovat vuonna 1913 kuuluneet ent. kuvernööri Ivar Gordie, puheenjohtajana ja samalla vaivaishoitohallituksen edustajana lautakunnassa, protokollasihteerinä Oskar Zitting, varapuheenjohtajana, vapaaherra Emil Cedercreutz, opettajatar Bertha von Nandelstadh, kirkkoherra K. W. Hurmerinta ja professori O. Tarjanne. Vuoden päättyessä olivat kuvernööri Gordie ja proto-

---

¹⁾ Kertomusta seuranneita taulutietoja ei tässä ole julkaistu.

kollasihteeri Zitting erovuoroiset ja jälkimäinen pyysi, ettei häntä otettaisi täydennysvaalissa huomioon. Uudeksi jäseneksi hänen jälkeensä on kolmivuotiskaudeksi 1914—16 valittu lakitieteentohtori Axel Charpentier, jota vastoin kuvernööri Gordie on valittu uudelleen.

Sihteerinä toimi filosofianmaisteri Henrik Ståhl, lääkärinä lääketieteen- ja kirurgiantohtori Fritz Geitlin sekä kassan- ja taloudenhoitajana herra Frans Rosendahl. Vahtimestarina on ollut Karl F. Wass.

Lautakunta on talvikuukausina pitänyt kaksi ja kesäkuukausina yhden varsinaisen kokouksen kuukaudessa, mutta on sillä välinkin tarpeen mukaan pitänyt ylimääräisiä kokouksia. Varsinaisissa kokouksissa tehdyt pöytäkirjat käsittivät kaikkiaan 668 §. Lähteviä, diariin merkittyjä kirjelmiä oli 543.

Lautakunnan
toiminta.

Lautakunnan arkiston järjestämistä, uusien henkilöselvitysten kirjottamista y. m. ei ehditty suorittaa loppuun vuoden varrella. Tarkoitukseen myönnettyä määrärahaa ei sentähden kokonaan käytetty, vaan siirrettiin vuoteen 1914 käytettäväksi tarkoitukseensa.

Vuodeksi 1913 vahvistettuun kasvatustalautakunnan menosääntöön oli ensi kerran pantu 600 markkaa matkastipendejä varten, etusijassa tilaisuuden hankkimiseksi kasvatustalautosten toimihenkilöille tutustua maamme muissa kasvatustalautoksissa ja ulkomailla suojeluskasvatustyöhön. Siihen nähden että Bengtsärin laitoksen johtajan vaihduttua uuden johtajan, jonka etusijassa olisi pitänyt tulla kysymykseen stipendiä annettaessa, katsottiin olevan hankkiminen omaa kokemusta, ennenkuin ryhtyi matkustamaan, ja ne talautosten johtajat ja johtajattaret, joitten olisi työnsä laadun ja laajuuden vuoksi pitänyt sitä likinnä tulla kysymykseen, hiljattain olivat tehneet opintomatkoja, ei matka-apurahaa annettu kellekään talautosten toimihenkilölle, vaan talautakunnan sihteerille, jonka tuli Tukholmassa ja Kööpenhaminassa tutustua näissä kaupungeissa järjestettyyn suojeluskasvatukseen ja varsinkin kasvatustalautakuntaa vastaavain kunnallisten viranomaisten toimisto- ja kansliatyöhön.

Matkastipendi
talautakunnan
sihteerille.

Rahatoimikamarin käyttövaroista myönnetyllä apurahalla on kasvatustalautakunnan puheenjohtaja ottanut osaa Archiv Deutscher Berufsvormünder nimisen yhtymän Hannoverissa, Hampurissa, Kööpenhaminassa ja Malmössä elokuun 18—27 päivänä 1913 toimeenpanemiin kansainvälisiin „Kinderfürsorge Kursus“ nimisiin kursseihin.

Vuonna 1913 täytyi kasvatustalautakunnan 11 tapauksessa käyttää holhustalautakunnan ja raastuvanoikeuden apua saadakseen hoitoonsa lapsia, joiden kasvatusta täytyi pitää uhanalaisena, jos saivat jäädä omaan kotiinsa. Kahdessa tällaisessa tapauksessa ei raastuvanoikeus ole katsonut olevan syytä myöntyä talautakunnan

Holhous-
asioita.

vaatimukseen ottaa vanhemmilta pois lastensa kasvatusoikeus. Lautakunnan perustamisesta lähtien on sihteeri saanut huolekseen 79 holhoajantoita, jotka käsittävät yhteensä 132 lasta.

Lautakunnan
hoidettavina
olevat lapset.

1913 vuoden alussa oli kasvatustalokunnan huollettavina 261 lasta eli 176 poikaa ja 85 tyttöä. 1913 vuoden kuluessa on huostaan otettu 117 lasta eli 92 poikaa ja 25 tyttöä, kun taas samaan aikaan 52 poikaa ja 10 tyttöä eli yhteensä 62 lasta on lakannut nauttimasta talokunnan huolenpitoa. Vuoden 1913 tai jonkin osan siitä on siis kaikkiaan 378 lasta saanut elatuksen ja kasvatuksen kasvatustalokunnan toimesta, ja näistä oli vuoden lopussa jällellä 216 poikaa ja 100 tyttöä eli yhteensä 316 lasta.

Edellä mainituista 378 lapsesta oli 157:llä äidinkielenä ruotsi, 219:llä suomi ja 2:lla jokin muu kieli.

Kansakouluista on kasvatustalokunnalle ilmoitettu vähäinen luku lapsia, joita ei ole voitu ottaa huostaan, joko syystä että vanhemmat ovat sitä vastustaneet eikä ole ollut laillista aihetta tuomita vanhempia menettäneiksi kasvatusoikeutensa, tai syystä että vanhemmat eivät ole asuneet Helsingin kaupunkikunnassa eivätkä kuuluneet siihen. Kaupungin kansakouluista vuosittain pois jäävään lasten luku on sangen suuri (kansakoulujen kertomusten mukaan lukuvuodelta 1912—13 ruotsinkielisissä kouluissa 43 ja suomenkielisissä 137 eli yhteensä 180 lasta), ja talokunnalle ilmoitetut lapset olivat ainoastaan pieni murto-osa niistä, jotka vuoden varrella olivat jääneet vaille kansakoulun kasvattavaa vaikutusta. Kun sellaisista ennen aikojaan kansakoulusta eronneista lapsista, ne kun ovat alttiina katuelämän houkutuksille, varsin useat ovat tulleet pahantapaisiksi ja myöhemmin tavallisesti joutuneet talokunnan huostaan, on suojeleva kasvatustyö näiden lasten hyväksi pakottavan tarpeen vaatima. Hyviä toiveita onkin, että se saadaan aikaan eräiden nuorison ja onnettomassa asemassa olevain lasten hyväksi toimivain yhdistysten myötävaikutuksella.

Kasvatustalokset.

Vuonna 1913 on kaupunki pitänyt voimassa 1 poikain vastaanotto- ja havaintokodin, 3 oppilasasumalaitoksella varustettua kasvatustalokosta ja 6 koulusiirtolaa, joista yhteen vuoden lopulla järjestettiin vähäinen oppilasasumalaitos. Näiden laitosten kouluista ovat soveltuvilta kohdin voimassa Suomen suuriruhtinaanmaan kansakoululaitoksen järjestämisestä toukokuun 11 päivänä 1866 annettu asetus ja koulutoimen ylihallituksen lokakuun 4 päivänä 1892 vahvistama Helsingin kaupungin kansakouluohjesääntö siihen tehtyine, laiminlyötyjä ja huonosti hoidettuja lapsia varten olevia kaupungin kasvatustaloksia koskevine lisäyksineen.

Kasvatustaloksisissa annettu opetus, jota mikäli mahdollista on toimitettu kaupungin kansakouluille vahvistettujen opetuskaavain

mukaisesti, on kaupungin kansakoulutarkastuksen alainen. Ne laitosten toimihenkilöt, jotka samalla ovat kansakoulunopettajia tai -opettajattaria ja kelpoisia kansakoulunopettajavirkoihin, ovat virkavuosien lukemiseen, eläkeoikeuteen sekä kansakoulunopettajain leski- ja orpokassan osallisuuteen nähden tavallisten kansakoulujen opettajiston vertaiset. Edellä mainitun eläkkeen turvaamiseksi tulee kaupunkikunnan kansakoulunopettajain eläkkeestä toukokuun 24 päivänä 1898 annetun asetuksen mukaan vuosittain suorittaa 5 % täyden eläkkeen määrästä. Kasvatustalosten opettajat ja opettajattaret ovat niinkään, samoin kuin näiden laitosten muuttin toimihenkilöt, oikeutetut saamaan kunnalta eläkettä kaupunginvaltuuston joulukuun 22 päivänä 1911 vahvistamain Helsingin kaupungin palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteiden mukaan.

Poikain vastaanotto- ja havaintokoti, jonka perustamisesta kaupunginvaltuusto teki päätöksen syyskuun 24 päivänä 1912, avattiin 1913 vuoden alussa kaupunkilähetyksen talossa, Perämieskadun 13:ssa. Kodin tehtävänä on osin ensi kädessä tarkkailtaviksi vastaanottaa kasvatustalokunnan huostaansa ottamat pojat, ennenkuin heidän vastaisesta kasvatuksesta päätetään, osin väliaikaisesti vastaanottaa ne alaikäiset pojat, jotka järjestysvalta on tavannut lainrikkomuksista, mutta joita lain mukaan ei ole voitu pitää vangittuina, kunnes heidän asiansa on lopullisesti ratkaistu, osin myös tarjota tilapäistä suojaa lapsille, jotka vaivaishoitohallituksen on vanhempain sairauden tähden tai muista syistä täytynyt lyhemmäksi aikaa ottaa huostaansa ja joiden koulunkäyntiä ei ole tahdottu keskeyttää sijoittamalla heidät kaupungin ulkopuolelle. Järjestysvallan pyynnöstä vastaanottokotiin otettujen poikain puolesta maksetaan korvausta siviilitoimituskunnan joulukuun 15 päivänä 1910 vankeinohoitohallitukselle osotetun kirjelmän mukaan Smk 1:50 päivässä. Vaivaishoitohallituksen toimesta kotiin sijoitettujen poikain puolesta suorittaa mainittu hallitus päivämaksua 50 penniä lapselta.

Kotia johtaa ja sen hoidokkeja valvoo lähinnä johtaja. Lääkärille kuuluva lasten tarkkailua ja hoitoa toimittaa kasvatustalokunnan palveluksessa oleva lääkäri. Lisäksi on kodissa johtajan miespuolinen apulainen, joka samalla toimii veistonopettajana, emäntä, joka samalla toimii pienempain poikain käsityönopettajattarena, sekä palvelijatar.

Kodin hoidokit ovat osin sisä- ja osin ulko- eli päiväoppilaita sekä tilapäisoppilaita. Sisäoppilaita varten on 12 sijaa, mutta hoidokkeja on usein ollut enemmän. Päiväoppilaita tulevat ne,

joiden oleskeltuaan jonkin aikaa koulusiirtoloissa tai kodin oppilas-asumalaitoksessa, on katsottu saavan palata vanhempainsa kotiin. Päiväoppilaita ovat niinkään pojat, joiden pahantapaisuus on ollut vähempi, niin ettei heitä ole tarvinnut erottaa vanhempain kodista. Päiväoppilaat oleskelevat ainoastaan päivin sinä aikana, jolloin he ovat vapaina koulutyöstä, vastaanottokodissa, missä heidän läksyjensä lukemista valvotaan ja he, jos aika sallii, ottavat osaa sisäoppilaiden työskentelyyn ja saavat ruokaakin. Tilapäisoppilaita otetaan varsinkin kesäisin, jolloin puutarhatyötäkin suoritetaan, poikia, joita ei käy pitäminen pahantapaisina, mutta joiden vanhemmat haluavat asettaa heidät päivisin silmälläpidon alaisiksi itse ollessaan työssä kodin ulkopuolella. Päiväoppilaat käyvät kausittain kansakouluja, samoin kuin ne sisäoppilaatkin, joiden on katsottu voivan sen tehdä muita oppilaita haittaamatta ja joille on voitu saada sija vastaanottokodin läheisyydessä olevissa kouluissa. Kodissa suorittavat pojat läksyjen lukemista, taloustehtäviä, erilaatuisia veisto- ja käsitöitä, kesäisin puutarhatyötäkin sekä leikkejä ja urheiluharjoituksia.

Bromarvin Bengtsårin kasvatustalokunta perustettiin vuonna 1909 ja on aiottu sekä ruotsia että suomea puhuvia poikia varten, jotka on jaettu koulu- ja työosastolle. Taloksen palveluksessa on, paitsi johtajaa, kaksi opettajaa, toinen ruotsin- ja toinen suomenkielisiä oppilaita varten, emäntä, emännän apulainen, pehtori, leipuri, puutarhuri, karjakko, puuseppä, seppä, räätäli, suutari ja lämmittäjä, joka viimeksi mainittu kesäisin toimii kalastajana. Nämä työnjohtajat ovat samalla kukin oppilasryhmänsä huoltajia.

Lohjan Outamon kasvatustalokunta avattiin vuonna 1903 Vanajan pitäjässä ja muutettiin Lohjalle vuonna 1911. Se on aiottu suomea puhuvia tyttöjä varten ja siinä palvelee, paitsi johtajatar, apulaisopettajatar, emäntä ja palvelijatar. Taloksessa on, paitsi kouluosastoa, myös isompain tyttöjen työosasto. Emäntä ja palvelijatar ovat samalla huoltajia.

Finbyn Aisbölen kasvatustalokunta perustettiin vuonna 1906, muutettiin Kemiöstä Finbyhyn vuonna 1911 ja on, samoin kuin molemmat ensinmainitutkin, oppilas-asumalaitoksella varustettu. Se on aiottu ruotsia puhuvia tyttöjä varten. Opettaja- ja huoltajahenkilökunta on samanlainen kuin edellisessä taloksessa.

Sipoon Paipisten koulusiirtola perustettiin vuonna 1900 ja on aiottu ruotsia puhuvia poikia varten. Paitsi johtajaa on sen palveluksessa räätälin- ja suutarinammattin tuntiopettajia. Tässä taloksessa on ainoastaan kouluosasto.

Nummen Tavolan koulusiirtola avattiin vuonna 1900 ja on aiottu suomea puhuvia poikia varten. Opettajahenkilökunta on samanlainen kuin edellisessä taloksessa.

Lohjan Karstun koulusiirtola perustettiin vuonna 1902 suomea puhuvia poikia varten. Opettajahenkilökunta on samanlainen kuin Sipoon siirtolassa.

Porvoon pitäjän Laversin koulusiirtola perustettiin vuonna 1904 ja on aiottu ruotsia puhuvia poikia varten. Opettajahenkilökunta on samanlainen kuin Sipoon siirtolassa.

Vihdin Vanjoen koulusiirtola perustettiin vuonna 1905 Sammattiin ja muutettiin Vihtiin vuonna 1909. Se on aiottu etusijassa suomea puhuvia, alemman kansakoulun ikä- ja kehitysasteella olevia poikia varten, mutta siinä on toistaiseksi myös ylemmän kansakoulun I luokkaa vastaava osasto. Laitokseen on, sen johdosta että riittävää määrää kasvattikoteja ei nyttemmin ole lisääntyneelle oppilasmäärälle voitu saada, 1913 vuoden lopussa järjestetty oppilasasuntola 10 pojalle. Laitoksen palveluksessa on johtaja, apulaisopettajatar, asuntolan johtajatar ja palvelijatar.

Porvoon pitäjän Vekkosken koulusiirtola avattiin 1906 ja on aiottu ruotsia puhuvia, alemman kansakoulun ikä- ja kehitysasteella olevia poikia varten. Sitä hoitaa johtaja.

Kasvatustaloutosten johtajat ja johtajattaret sekä näiden laitosten koulujen opettajat ja opettajattaret saavat samoin kuin kaupungin muutkin virkamiehet kaupunginvaltuuston toukokuun 11 päivänä 1909 tekemän päätöksen mukaan kuukauden kesälomaa, jona aikana heidän kuitenkin on itse palkattava viransijaisensa, jos sitä tarvitaan.

Lohjan Karstun kasvatustaloutoksen johtaja S. Ojanne on elokuun 1 päivästä 1913 lukien otettu Helsingin kansakoulujen opettajaksi. Karstun laitoksen johtajaksi hänen jälkeensä on omasta pyynnöstään siirretty Nummen Tavolan kasvatustaloutoksen johtaja ja taas Tavolan laitoksen johtajaksi niinikään omasta pyynnöstään Bengtsårin kasvatustaloutoksen opettaja Hannes Hetemäki. Bengtsårin kasvatustaloutoksen v. t. opettajana on vuoden loppuun asti toiminut kansakoulunopettaja J. J. Pahkala sekä, sittenkun hänen oli kivullosuuden tähden täytynyt toimesta luopua, filosofiankandidaatti A. S. Petäjänniemi. Vihdin Vanjoen kasvatustaloutukseen hiljattain perustetun oppilasasuntolan johtajattareksi on valittu neiti Ida Meriläinen.

Lohjan Outamon kasvatustaloutoksen johtajattarelle Ina Walldénille on kivullosuuden tähden myönnetty virkavapautta syyskuun 1 päivästä 1913 elokuun 1 päivään 1914, viransijaisena opettajatar Lydia Ridvall. Saman laitoksen apulaisopettajattarelle Iina Pesoselle on niinikään pyynnöstään myönnetty virkavapautta lokakuun 20 päivästä 1913 elokuun 1 päivään 1914 toisen toimen hoitamista varten, viransijaisena opettajatar Hulda Carlsson. Sipoon Paipisten kasvatustaloutoksen johtaja J. G. Kvarnström on niinikään sairauden tähden ollut pari viikkoa virasta vapaana syyslukukaudella 1913,

jona aikana kansakoulunopettaja J. Eklund on hoitanut hänen virkaansa.

Rippikouluikäisille hoidokeille on kustannettu yksityistä rippikouluopetusta, elleivät he ole voineet käydä yleistä rippikoulua niissä seurakunnissa, joissa asianomaiset kasvatuslaitokset sijaitsevat.

Huostaan otettujen lasten terveydentila on ylipäättään ollut hyvä. Sairaalahoidon tarpeessa olevat on tuotu Helsinkiin sitä saamaan, ellei tarpeellista hoitoa ole voitu antaa lähimmän maalaiskunnan sairaalassa. Porvoon pitäjän Laversin koulusiirtola on paikkakunnalla puhjenneen tulirokon johdosta asianomaisen kunnanlääkärin määräyksestä pidetty suljettuna lukuvuoden kaksi viimeistä viikkoa. Lautakunnan palveluksessa oleva lääkäri on vuoden varrella käynyt kaikissa kasvatuslaitoksissa ja koulusiirtoloissa sekä toimittanut semmoista lääkärintutkimusta, jommoista Helsingin kansakoulujen lääkärit vuosittain toimittavat näiden koulujen oppilaisiin nähden.

Useimpiin lautakunnan hoidokkeihin nähden on kuluneenakin vuonna voitu todeta, että heidän käytöksensä ei ole antanut aihetta painaviin muistutuksiin. Eräät Bengtsärin kasvatuslaitoksen oppilaat ovat kuitenkin saattaneet itsensä syytäksi törkeänlaisiin kurinpidollisiin hairahduksiin, ja karkausyrityksiä on sattunut sekä siellä että muissa laitoksissa.

Kun ilmoituksia eronneista oppilaista ei saavu lautakunnalle näiden lakattua nauttimasta lautakunnan huolenpitoa, on mahdollonta heistä antaa luotettavia tietoja. Mikäli kasvatuslautakunnan tietoon on tullut, ovat kuitenkin useimmat pojat, senkin jälkeen kun ovat lakanneet olemasta lautakunnan silmälläpidon alaisina, yleensä käyttäytyneet hyvin ja elättäneet itsensä kunnollisella työllä, ja eräät tytöt ovat voineet itselleen hankkia varsin hyvänkin ja turvatun aseman elämässä, jota vastoin varsin useat lautakunnan hoidokeista ovat lisänneet pääkaupungin kaduilla liikkuvia joutilaiden joukkoja. Muutosta parempaan päin näyttää kuitenkin olevan odotettavana, sittenkun lautakunta on yhä useammassa tapauksissa ruvennut ulottamaan silmälläpitoaan hoidokkeihin senkin jälkeen, kun he ovat kasvatuslaitoksista päässeet.

Menot.

Kasvatuslautakunnan hoidossa olevain lasten elatuksesta ja kasvatuksesta oli menoja kaikkiaan Smk 201,233: 19, josta summasta aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten osalle tuli 7,033 markkaa ja muiden osalle Smk 194,200: 19. Kun valtiaoapua kasvatuslaitosten voimassapitoon vuonna 1913 saatiin 23,200 markkaa, oli kaupungilla samana vuonna kustannuksia laiminlyötyjen ja pahantapaisten lasten elatuksesta ja kasvatuksesta Smk 171,000: 19. Jos nämä kustan-

nukset jaetaan niiden 378 hoidokin kesken, jotka sanotun vuoden tai jonkin osan siitä olivat lautakunnan hoidettavina, oli kustannuksia keskimäärin jokaisesta lapsesta vuodessa Smk 513:76 ja Smk 452:38. Elatuspäiviä oli, ellei aistiviallisia ja raajarikkooisia lapsia oteta lukuun, kaikkiaan 97,106 ja keskimääräinen kustannus kultakin elatuspäivältä 2 markkaa.

Päätöksellä helmikuun 25 päivästä 1908 on kaupunginvaltuusto antanut Bengtsärin mautilan taloudellisen hallinnon kasvatustalokunnan hoidettavaksi tilalle sijoitetun kasvatustaloksen johtajan välityksellä, kuitenkin niin että kysymykset laitoksessa tarpeelliseksi havaituista rakennustöistä valmisteleo rahatoimikamari yksissä neuvoin kasvatustalokunnan ja rakennuskonttorin kanssa.

Bengtsärin
mautila.

Varfuddenin kalastaja-asunto laajennettiin vuonna 1913 ja pantiin kuntoon naimisissa olevan toimihenkilön asunnoksi. Lisärakennus on laitettu niin, että sen ullakolle voi tarpeen vaatiessa verraten vähillä kustannuksilla sisustaa asunnon vähäiselle oppilasmäärälle. Mautilaan kuuluvain saarien sekä mantereon välisen kulkuyhteyden helpottamiseksi on hankittu moottorivene. Uusi sikala, jota varten oli määräraha jo 1912 vuoden menosäännössä, ei vuoden varrella aivan täysin valmistunut, mutta sitä voitiin kuitenkin joruveta käyttämään tarkoitukseensa.

Kaupunginvaltuuston joulukuun 30 päivänä 1911 budjetinkäsittelyn yhteydessä tekemän päätöksen johdosta on kasvatustalokunta käsitellyt kysymykset kunnan kustantaman opetuksen hankimisesta varattomille tylsämielisille, kuuromykille, sokeille sekä raajarikkooisille ja kaatuvatautisille lapsille heille sopivissa kouluissa.

Aistiviallisten
lasten opetus.